

Skrivelse angående Sjöfartsverkets föreslagna besparing. 2000-04-14

- Slopad trafiksäkerhet för kollektivtrafiken!
- Barnens skolvägar utan trafikskydd!
- Farliga arbetsplatser utan skyddsutrustning!

Varför är det inte de rubrikerna vi ser när Sjöfartsverket går ut och föreslår besparingar på utprickning och skötsel av farleder?

I den legitima kampen om att få mer pengar till sina verksamheter brukar myndigheterna vare sig det handlar om vägunderhåll, skola eller sjukvård föreslå besparingar som är politiskt svårsmälta men inte omöjliga eller oetiska - de senare brukar slå tillbaka på förslagsställaren. Sjöfartsverket försöker sig nu också på detta taktikspel om pengarna.

Man har räknat ut att man behöver ökade anslag på 60 mkr för att få balans i budgeten. Drygt 80 % av Sjöfartsverkets inkomster är avgifter från handelssjöfarten. Dessa avgifter får alltmer subventionera sjöräddning och omskötsel av farlederna för skärgårds- fiske och fritidsbåtstrafiken. Det är detta man vill ändra på. Efter att i många år gått med överskott så har Sjöfartsverket 1999 redovisat ett underskott med nära 100 mkr, bl a minskade intäkter pga lägre avgifter eftersom fartygen förbättrat sin miljöanpassning. Man prognostiserar också minskade intäkter efter Öresundsbronns färdigställande.

För oss skärgårdsbor är det av yttersta vikt att staten säkerställer finansiering av sjöräddningen genom att ge anslag som täcker verksamheten. Det får inte råda något tvivel om vikten av verksamheten. Därför stödjer vi Sjöfartsverket. Men vana som vi är, att vara sist på linjen och först att besparas på, kan det inte hjälpas att en obehagskänsla kryper över oss genom det sätt som Sjöfartsverket argumenterar på.

En möjlig eller omöjlig besparing?

Varför talar Sjöfartsverket så neutralt och varför använder man begreppet ”fritidsbåtstrafik” i sin anslagsframställan, kapitel 3 och 4 sida upp och sida ner, som om det inte funnes en ”sambandsstrafik” längs kusten? Varför gör man inte en konsekvensbeskrivning hur det ser ut med skolskjutsar över icke omskötta farleder, hur familjeförsörjare i sin vardagliga arbete till sjöss som fiskare och båtförare ska riskera livet? Varför talar man inte om att det handlar om själva grundvalarna för skärgårdssamhällena - varför framställer man det som en fråga om stöd till fritidsaktiviteter?

Är man paranoid så kan det vara lika bra att fortsätta den vägen. Sjöfartsverket har alltför ofta visat sig ointresserade av skärgården och varit ovanligt ovilliga till att hjälpa till att hitta ersättningsjobb vid neddragningar. Kanske man faktiskt vill slippa ha ansvaret för skärgårds- trafikens säkerhet? Under 1999 gjorde Öhrlings Price Waterhouse Coopers (ÖPWC) en översyn av Sjöfartsverkets mål och roller på Näringsdepartementets uppdrag. I detta gick ÖPWC så långt att man föreslog att Naturvårdsverket skulle ta över ansvaret för det man kallar fritidsbåtstrafiken men som inrymmer hela den kustnära sjöfarten. Remissinstanserna sade nej till detta men det är ändå klart att Sjöfartsverket ska ha som sin huvudsakliga roll att betjäna handelssjöfarten och med en stark affärsdrivande prägel. Är sjöfartsverket på väg att göra sig av med sitt samhällsuppdrag?

Orättvisa avgifter eller inte?

Nu säger förstås vän av ordningen att Sjöfartsverket gärna tar hand om sjösäkerhetsfrågorna för skärgården bara man får anslag fullt ut för detta. Och givetvis kan det tyckas vara fel att avgifter handelsjöfarten betalar ska gå annat än till service för dem. Men i detta är inte avgifterna till sjöfartsverket unika. Allt oftare är taxor och avgifter en slags extra beskattning eftersom det är svårt att höja inkomst- förmögenhets- och omsättningsskatter ytterligare. Sjukförsäkringsavgifterna är t.ex. det bästa exemplet. De innebär stora tillskott till statskassan och skulle om de åtminstone styrdes om till sjukvården innebära att vi inte har någon sjukvårdskris i det här landet.

Man kan tycka illa om att handelssjöfarten får subventionera annan sjöbunden trafik - men unikt rent statsfinansiellt är inte åtgärden.

Det borde också ligga i handelssjöfartens intresse att det finns en sjöräddning som har resurser även för fritidsbåtarna. Ovana fritidsbåtsförare på tvärs i farlederna kan vara en trafikfara. Sydsvenska Dagbladet 2000-04-02: "Det brukar uppstå ett hundratal situationer om året där det krävs hjälp av oss - mest under högtrafiktiden på sommaren." Kanske man är beredda att betala för det?

Sjöfartsverket anser det också orimligt att handelstrafiken söderut får vara med och finansiera isbrytningen i norr. Har vi helt släppt tanken om kostnadsneutralitet geografiskt?

Effektiviseringar möjliga?

När det gäller sjöräddningen så betalar handelssjöfarten 24 % men utnyttjar den bara till 12 %. Från SRF:s sida har vi ofta pekat på den effektivisering av sjöräddningen det skulle medföra om Sverige gjorde som Danmark - samordnade sjöräddningen med kustförsvaret. Likaså kunde tull och polis samordnas bättre i sjöräddningsarbetet.

Sjöfartsverkets bristande vilja att diskutera nya ersättningsjobb då lotsutkikar mm dragits tillbaka kan också ha inneburit att man frånhänt sig möjligheterna att samordna olika uppdrag. T.ex. skulle skötsel av farlederna kunnat samordnats med olika tillsynsverksamheter i skärgården där jobbet utförs av skärgårdsborna och Sjöfartsverket kunde stå för ren inspektionsverksamhet. I Hjälmarens sköts utprickningen av Hjälmarens Vattenvårdsförbund och Örebro kommun. På Landsort föreslog de boende en samarbetslösning men vann inte Sjöfartsverkets gehör.

Och varför vara så snäv i synen på inkomster? För oss skärgårdsbor har registrering och beskattning av båtar aldrig varit kontroversiell. Tvärtom, det bidrar till ordningen till sjöss och ökar säkerheten samtidigt som en båtskatt skulle kunna ge en god finansiering av sjösäkerhetsåtgärderna. I våra nordiska grannländer och i övriga Europa har man båtskatt.

Sjösäkerhet i skärgården - en självklarhet!

En levande skärgård med skärgårdssamhällen där nya generationer växer upp kräver en trygg infrastruktur - dit hör sjösäkerheten. Detta ska inte kunna ifrågasättas eller ens vara en tänkbar besparing!